

Dr. İREM ARAL

**TÜRK HUKUKU VE
AVRUPA BİRLİĞİ DİREKTİFLERİ UYARINCA**

**HAYAT DIŞI
SİGORTA ŞİRKETLERİNİN
DENETİMİ**

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER.....	ix
KISALTMALAR.....	xvii
BİBLİYOGRAFYA.....	xxi
GİRİŞ.....	1

Birinci Bölüm

TÜRK HUKUKU VE AVRUPA BİRLİĞİ DİREKTİFLERİ UYARINCA HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN DENETİMİNİN TEMEL ESASLARI

I. TÜRK HUKUKUNDA HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN DENETİMİNİN TEMEL ESASLARI	5
1. DENETİM KAVRAMI	5
2. DENETİMİN AMACI.....	8
A. Sigortalıları Korumak	8
B. Türk Sigorta Endüstrisini Korumak.....	9
3. DENETİM SİSTEMLERİ	10

A. Aleniyet Sistemi.....	10
B. Normatif Sistem.....	11
C. Maddi (Materiel) Denetim Sistemi	12
4. DENETİM ŞEKİLLERİ	15
A. Konusu Bakımından.....	15
a. Hukuki Denetim.....	15
b. Teknik Denetim.....	15
B. Yapılış Biçimi Bakımından	16
a. Belge Üzerinde Denetim.....	16
b. Yerinde Denetim.....	16
c. Raporların İlanı.....	16
5. DENETİM MEVZUATI	17
A. Kanunlar	17
B. Yönetmelikler	18
6. DENETİM MAKAMI	23
A. Hazine Müsteşarlığı ve Onun Bağlı Bulunduğu Bakanlık.....	23
B. Sigorta Denetleme Kurulu.....	25
a. Yapısı.....	26
b. Görev ve Yetkileri	26
c. Sorumluluğu.....	28
C. Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü.....	29
7. DENETİME YARDIMCI KURULUŞLAR.....	30
A. Bağımsız Dış Denetim Kuruluşları.....	30
a. Yapısı.....	33
b. Görev ve Yetkileri	33
c. Sorumluluğu.....	35
B. Sigorta İhtisas Komiteleri.....	37
a. Yapısı.....	37
b. Görev ve Çalışma Usulleri.....	38
C. Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliği.....	39

a. Yapısı.....	41
b. Görev ve Yetkileri	49
c. Sorumluluğu.....	50
D. Sigorta Ekspertleri İcra Komitesi	52
a. Yapısı.....	52
b. Görev ve Yetkileri	53
c. Sorumluluğu.....	56
E. Sigorta Acenteleri İcra Komitesi	57
a. Yapısı.....	57
b. Görev ve Yetkileri	58
c. Sorumluluğu.....	61
II. AVRUPA BİRLİĞİ DİREKTİFLERİ UYARINCA HAYAT DİŐI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN DENETİMİNİN TEMEL ESASLARI.....	62
1. AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA DENETİM MEVZUATI	62
A. Birincil Mevzuat	65
B. İkincil Mevzuat	66
a. Tüzük ve Kararlar.....	66
b. Direktifler.....	68
aa. Hayat Dışı Sigortaya İlişkin Direktifler	70
bb. Finansal Őirket Gruplarına İlişkin Direktif.....	74
cc. Sigorta Gruplarının Ek Denetimine İlişkin Direktif.....	75
dd. Tasfiye ve Yeniden Yapılandırmaya İlişkin Direktif...	76
2. AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA SEKTÖRÜNDE DENETİM.....	76
A. DEVLET DENETİMİ.....	76
a. Avrupa Birliği Tek Sigorta Pazarı.....	78
aa. Tanımı.....	78
bb. Amaçları.....	80
cc. Kapsamı	81
aaa. YerleŐme Serbestisi.....	82
bbb.Hizmet Sunma Serbestisi	82

b. Tek Pasaport İlkesi	83
B. BAĞIMSIZ DENETİM.....	85
a. AB Bağımsız Denetim Mevzuatı	85
b. AB' de Sigortacılık Bağımsız Denetim Standartlarını Düzenleyen Kuruluşlar.....	86
aa. Avrupa Komisyonu İç Pazar Genel Müdürlüğü	87
bb. Denetim Düzenleme Komitesi.....	88

İkinci Bölüm

TÜRK HUKUKU VE AVRUPA BİRLİĞİ DİREKTİFLERİ UYARINCA HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN KURULMA, FAALİYETE GEÇME, FAALİYETTE BULUNMA VE SONA ERMESİNDE DENETİMİ

I. HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN KURULMA VE FAALİYETE GEÇME AŞAMASINDA DENETİMİ	89
1. HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN KURULMASINDA DENETİMİ.....	89
A. SİGORTA ŞİRKETLERİNİN KURULMASI	93
B. SİGORTA ŞİRKETLERİNİN FAALİYET ALANI.....	96
C. SİGORTA ŞİRKETLERİNİN YAPISI.....	103
a. Organları	104
aa. Genel Kurul.....	106
bb. Yönetim Kurulu	107
cc. Genel Müdür ve Yardımcıları	110
dd. Denetçiler	112
ee. İç Denetim Birimi.....	114
b. Hizmet ve Teknik Birimler	118
c. Bölge Müdürlükleri ve Şubeler	119
2. HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN FAALİYETE GEÇMESİNDE DENETİMİ	120

A. Ruhsat Kavramı ve Hukuki Niteliği	124
B. Ruhsat Verilmesinin Şartları	126
a. Yerli Sigorta Şirketleri Açısından	127
aa. İlk Kez Yapılan Ruhsat Başvurularında	127
bb. Müteakip Ruhsat Başvurularında	131
b. Yabancı Sigorta Şirketleri Açısından	132
C. Ruhsat Verilmesi Prosedürü	135
D. Ruhsat Talebinin Reddi	137
II. HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN FAALİYETTE	
BULUNMASINDA DENETİMİ.....	141
1. SİGORTA ŞİRKETLERİNİN YÜKÜMLÜLÜKLERİ	141
A. Teminatların Ayrılması.....	141
a. Teminatların Tesisi ve Miktarı	142
b. Teminat Olarak Kabul Edilebilecek Kıymetler	149
c. Teminatların Değerlemesi	150
d. Teminatların Serbest Bırakılması ve Kullanılması	151
B. Teknik Karşılıkların Ayrılması	153
a. Teknik Karşılık Türleri	155
aa. Kazanılmamış Prim Karşılığı.....	155
bb. Devam Eden Riskler Karşılığı.....	156
cc. Muallak Tazminat Karşılığı.....	157
dd. Dengeleme Karşılığı.....	161
ee. İkramiye ve İndirimler Karşılığı.....	162
b. Teknik Karşılıkları Karşılamanın Varlıklar	163
aa. Kapsamı	163
bb. Hesaplanması	168
cc. Saklanması	170
C. Aktif Azaltıcı İşlemler Yasağına Uyulması.....	171
D. Ana Sözleşme Değişikliklerinin ve Hisse Devirlerinin	
Bildirilmesi	173
a. Ana Sözleşme Değişikliklerinin Bildirilmesi	173
b. Hisse Devirlerinin Bildirilmesi.....	174

E. Kamunun Aydınlatılması	178
a. Finansal Tabloların İlanı	178
aa. Yükümlülüğe Konu Belgeler Ve İçerikleri	179
bb. Bildirim ve İlan Usulü	183
b. Sigortacılık Faaliyetlerinin Bildirilmesi	187
F. Tüketici Haklarına Saygılı Olunması.....	189
2. DENETİM MAKAMININ YETKİLERİ	193
A. Sigortacılık Faaliyetlerini Denetleme.....	193
B. Düzeltme Tedbirleri Alma	197
a. Düzeltme Tedbirleri Almayı Gerektiren Haller.....	198
b. Düzeltme Tedbirleri.....	202
C. Tarife / Genel Şartların Denetimi.....	208
a. Tarifelerin Denetimi.....	208
b. Genel Şartların Denetimi	209
D. Zorunlu Sigortaların Denetimi.....	213
E. Sigortacılık Eğitim ve Organizasyonlarının Denetimi	216
III. HAYAT DIŞI SİGORTA ŞİRKETLERİNİN SONA ERMESİNDE DENETİMİ.....	218
1. SİGORTA ŞİRKETİNİN BİRLEŞME VE DEVRİNDE DENETİM.....	219
2. PORTFÖY DEVRİNDE DENETİM.....	221
3. RUHSAT İPTALİNDE DENETİM.....	226
4. İFLASTA DENETİM.....	230
5. TASFİYEDE DENETİM.....	234

Üçüncü Bölüm
TÜRK HUKUKU VE AVRUPA BİRLİĞİ
DİREKTİFLERİ UYARINCA HAYAT DIŞI
SİGORTA ŞİRKETLERİNİN DENETİM
ESASLARININ UYUMLAŞTIRILMASI

I. UYUMLAŞTIRMA	239
1. AVRUPA BİRLİĞİ TÜRKİYE İLİŞKİLERİ	240
A. Türkiye' nin AB Müktesebatına Uyumlaştırma Süreci	240
B. Türkiye' nin AB Müktesebatına Uyumlaştırmanın Yasal Dayanakları	242
a. 2003/5930 sayılı ve 23.06.2003 tarihli Avrupa Müktesebatının Üstlenilmesine İlişkin Ulusal Program	244
b. 2003 Tarihli AB İlerleme Raporu	245
c. 2004 Tarihli AB İlerleme Raporu	246
d. 2005 Tarihli AB İlerleme Raporu	247
e. 2006 Tarihli AB İlerleme Raporu	249
f. 17 Nisan 2007 Tarihli Türkiye' nin AB Müktesebatına Uyum Programı	250
g. 2007 Tarihli AB İlerleme Raporu	251
2. SİGORTACILIK KANUNU VE AVRUPA BİRLİĞİ SİGORTA MEVZUATININ UYUMLAŞTIRILMASI	254
SONUÇ VE ÖNERİLER	259